

23. 7. 2025

Ústavní soud
Joštova 8
660 83 Brno
Pl. ÚS 6/25

K ústavní stížnosti spolku Klimatická žaloba a spol.

Stanovisko skupiny senátorů – amicus curiae

Podatel (amicus curiae): Skupina senátorů
Zástupce: senátor Tomáš Jirsa
Valdštejnské n. 4, 118 01 Praha

Stěžovatel: 1. Klimatická žaloba ČR, z.s.
V Šáreckém údolí 281/54, 160 00 Praha 6

2. Ing. Jana Farská
506 01 Holenice 25, IČO 74714015

3. Obec Svatý Jan pod Skalou
266 01 Svatý Jan pod Skalou 6

4. Česká společnost ornitologická – Jihomoravská pobočka
Lidická 971/25, Brno

a další

Účastník řízení: 1. Nejvyšší správní soud
Moravské n. 6, 657 40 Brno

2. Městský soud v Praze
Spálená 2, 120 00 Praha

Vedlejší účastníci:

- 1. Ministerstvo životního prostředí**
- 2. Ministerstvo průmyslu a obchodu**
- 3. Ministerstvo zemědělství**
- 4. Ministerstvo dopravy**

1. Podatel – amicus curiae

V ústavní stížnosti a v především předcházejícím řízení před správními soudy se stěžovatelé domáhají opatření, jejichž realizace by měla zásadní dopad na ústavní i politický systém státu a též přímý dopad na ekonomický i jiný rozměr života občanů. Stěžovatelé sice v rámci ústavní stížnosti napadají rozhodnutí správních soudů a v řízení před správními soudy

napadali údajnou nečinnost některých ministerstev jako nezákonný zásah státu do jejich subjektivních práv, avšak podstata jejich návrhu fakticky směřuje k tomu, že chtějí stanovení nových zákazů a povinností pro všechny osoby formou zákonů. Je tedy logické, že jde o předmět zájmu senátorů, kteří společně s poslanci vykonávají zákonodárnou moc ve státě.

Skupinu senátorů ústavní právo uznává za procesně způsobilý ústavněprávní subjekt v rámci některých řízení u Ústavního soudu – např. v případě řízení o právnosti právních předpisů.¹ Pakliže skupina senátorů může být účastníkem v řízení před Ústavním soudem, jehož jednání má právní důsledky, může podle výkladového pravidla, že lze-li činit více, tím spíše lze činit i méně, podat i přátelské vyjádření Ústavnímu soudu v rámci postavení přítele soudu (*amicus curiae*), které nemá žádné přímé právní důsledky s výjimkou síly přesvědčivosti podaných argumentů.

Ve věci si vyžádal Ústavní soud stanoviska právnických fakult, které též nejsou účastníky tohoto řízení. I proto je akceptovatelné toto přátelské stanovisko v rámci tradičního, byť právně neupraveného postavení přítele soudu, a to i tehdy, když si takové stanovisko Ústavní soud nevyžádal. Sám Ústavní soud užil postavení přítele soudu vůči Soudnímu dvoru EU v rámci řešení tzv. slovenských důchodů, byť nevyžádaného, a těžce nesl, že jej Soudní dvůr EU odbyl, což Ústavní soud ve svém následujícím nálezu zkritizoval slovy: „*Ústavní soud v této souvislosti připomíná, že ESD² institutu amici curiae v řízení o předběžných otázkách pravidelně využívá, a to zejména ve vztahu k Evropské komisi. Za situace, kdy si ESD byl vědom, že Česká republika jako účastník řízení, jejímž jménem jednala vláda, se ve svém vyjádření odmítavě vymezila k právnímu názoru Ústavního soudu, jenž byl předmětem posouzení, nelze hodnotit konstatování ESD, dle něhož v předmětné kauze představoval Ústavní soud, třetí osobu, jinak než jako opuštění principu audiatur et altera pars.*“³

2. Ústavní postavení Parlamentu a vlády

Ústavní stížnost lze vnímat jako pokus stěžovatelů proměnit ústavní systém ČR. Zákonodárná moc náleží Parlamentu.⁴ Vláda je, s výjimkou oblastí působnosti prezidenta republiky, vrcholným orgánem výkonné moci.⁵ ČR je též definována mimo jiné jako demokratický stát, přičemž její politický systém je založen na volné soutěži politických stran.⁶

Pravomoc přijímat zákony má Parlament a vláda má právo zákonodárné iniciativy, přičemž toto právo sice není monopolní, když jej má i Senát, poslanec, zastupitelstvo vyššího územního samosprávného celku, ale zpravidla je vláda hlavním navrhovatelem následně v Parlamentu přijatých zákonů. Protože jsme demokratickým státem, kdy obě komory Parlamentu jsou voleny a vláda je jmenovaná přímo voleným prezidentem a odpovědná přímo volené Poslanecké sněmovně, je obsah zákonů výsledkem voleb. Zvláště u zákonů, které mají ukládat zásadní povinnosti a omezení pro občany, je logické a v demokracii správné, že spor o jejich obsah je součástí demokratického předvolebního klání a následného hlasování voličů skrze ideový střet politických stran.

Ústavní stížnost však ve svém důsledku směřuje k tomu, že by ministerstva měla povinně připravit určité návrhy zákonů, vláda je akceptovat a obě parlamentní komory přijmout. To je však zásadní obehnutí demokratického systému, kdy o tom, jaké návrhy zákonů navrhne vláda a

1 § 64 odst. 1 písm. b) a odst. 2 písm. b) zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu.

2 ESD = Evropský soudní dvůr = Soudní dvůr Evropské unie.

3 Část VII nálezu Ústavního soudu z 31. 1. 2012, Pl. ÚS 5/12.

4 Čl. 15 odst. 1 Ústavy.

5 Čl. 67 odst. 1 Ústavy.

6 Čl. 1 odst. 1 a čl. 5 Ústavy.

jaké přijme Parlament, rozhodují členové těchto orgánů podle svých názorových preferencí, které obhájili ve volbách, a tak získali demokratický mandát. Je určitým novým jevem, že ti, kteří nejsou schopni obhájit své názory ve volbách a prosadit je skrze získání moci ve volební soutěži, se snaží své názory a zájmy prosadit tak, že si je vysoudí. To je však pro demokracii zhoubný jev. Pokud bude tento trend posilovat, ztratí volby svůj význam jako zdroj legitimacy vládnoucích, ale i jako voličský signál, jak vládnoucí mají řešit určité problémy.

3. Pařížská dohoda

Pařížská dohoda (č. 64/2017 Sb. m. s.), o níž se ústavní stížnost zvláště opírá, je mezinárodní smlouvou prezidentskou, ratifikovanou se souhlasem Parlamentu. Má tedy aplikační přednost před zákonem. Tato přednost je aplikační předností, jako pramen práva nemá smlouva vyšší, ústavní právní sílu než zákon. Jde o smlouvu obsahující toliko rámcové požadavky, které ponechávají smluvním státům široký prostor pro uvážení. Dohoda není součástí ústavního pořádku a není to smlouva o základních právech. Nejde ani o smlouvu, kterou by Česká republika přenášela na mezinárodní organizaci či instituci některé pravomoci svých orgánů.⁷ Ze všech těchto důvodů vyplývá, že Dohodou není dotčena zákonodárna pravomoc Parlamentu.

Držitel zákonodárné iniciativy i Parlament při schvalování zákona mají tedy volnost uvážení, jakým způsobem a zda vůbec své pravomoci využijí. Parlament zde není jen jakýmsi prováděcím orgánem Dohody. Tedy ministerstva i vláda vycházejí při realizaci své zákonodárné pravomoci z toho, zda je vůbec pro stát prospěšné určitou zákonnou úpravu navrhnout, a Parlament má svobodu uvážení, zda vůbec takový návrh přijme ve formě zákona.

V rámci této úvahy je nutné zvážit nové skutečnosti, které se objevily od podpisu a ratifikace smlouvy, ať již to jsou skutečnosti faktické, vědecké či politické, jakou je například odstoupení Spojených států amerických, tedy největší ekonomiky světa, od Dohody. Je rovněž nutné brát ohled i na to, jak politiku klimatismu (ne)realizují další významné ekonomiky – Čína či Indie. Požadovaná opatření v rámci ideologie klimatismu mají totiž zásadní vliv na život občanů a ekonomik států. Přitom sama Pařížská dohoda nestanoví pro rok 2025, kdy byla podána ústavní stížnost, ani pro předchozí roky, kdy ve věci probíhalo řízení před správními soudy, žádná závazná a vůči státu vynutitelná opatření. Jak již bylo řečeno, obsahuje jen rámcové cíle, přičemž je na každém smluvním státu, jakým způsobem se rozhodne k nim přispívat.

Interpretace i aplikace práva musí být rozumná. Formálně sice závazky pro jiné státy z Pařížské dohody nejsou vázány na to, jak je plní Indie, Čína či zda odstoupily od smlouvy USA, ale je zřejmé, že pokud nebudou plnit závazky velké státy, pak plnění závazků z Dohody nemůže vést k cíli i z pohledu těch, kteří klimatické ideologii věří. Prostě kapka v moři nepřestane být kapkou jen proto, že někdo ignoruje realitu. Při střetu reality a ideologie, vyhrává realita. Jako argument podobnosti dovedený do absurdity v plnění mezinárodních smlouvy lze uvést řečnickou otázku: „Jaký význam by mělo plnění nějakého finančně náročného cíle k ochraně moře ze strany ČR, pakliže by se tohoto závazku neúčastnily přímořské státy?“.

4. Právní závazky plynoucí z ideologie klimatismu

---

⁷ Čl. 10a Ústavy.

Ústavní stěžovatelé se v řízení před správními soudy domáhali, aby bylo vedlejším účastníkům (ministerstvům) uloženo přijmout taková opatření, aby bylo možno dosáhnout snížení emisí skleníkových plynů o 81 %, respektive 84 %, respektive 89,76 %, respektive o hodnotu určenou správními soudy, a to do roku 2030 ve srovnání s úrovní v roce 1990, a následně dosáhnout klimatické neutrality ČR do roku 2050. Stěžovatelé se domáhají něčeho, k čemu se mezinárodní smlouvou ČR nezavázala, nezavazuje ji k tomu právo EU, ani zákon. Nedomáhají se těch povinností na snížení emisí skleníkových plynů, které jsou stanoveny právem EU, na což poukazuje i napadený rozsudek Nejvyššího správního soudu.⁸

Ztotožňujeme se s právním názorem Nejvyššího správního soudu obsaženým v napadených rozsudcích a v jeho vyjádření Ústavnímu soudu z 25. 2. 2025 v tom, že se stěžovatelé domáhají opatření zatěžujících občany a právnické osoby ČR, které ústavní stížnost označuje za údajně spravedlivé, ale které nevyplývají z platného právního řádu, ani mezinárodních závazků. Na přijímání nových povinností a omezení pro občany a podnikatele motivovaných ideologií klimatismu není nic spravedlivého. Podstatné však je, že se v rámci soudního řízení nelze domoci uložení povinností, které neplynou z právního řádu, a to tak, že by je právní řád stanovil určitě. (Ne)akceptování politiky klimatismu je součástí demokratického výkonu politiky u nás.

Nic nebrání stěžovatelům, aby s ideologií klimatismu vstoupili do politiky, ve volbách pro klimatické zákazy a povinnosti získali hlasy a pak je z pozice držitelů moci realizovali i formou nových právních povinností plynoucích z nových zákonů. Je však proti samotné podstatě demokratického charakteru státu, aby se klimatická ideologie realizovala mimo politický systém založený na volební soutěži tím, že si klimatická opatření někdo vysoudí. Stěžovatele totiž ve svých podáních k soudům v zásadě zamlčují, že jimi vyžadovaná opatření zasáhnou, a to někdy velmi citelně do života konkrétních lidí, kteří s nimi nesouhlasí, a aniž by o nich rozhodl demokratický oprávněný držitel moci, který ji získal díky volební soutěži. Proto takové povinnosti musí právní řád stanovit určitě a zřetelně, a ne tak, že budou vysouzeny z ničeho díky přepjatému soudnímu aktivismu.

Na území Čech, Moravy a Slezska se plní konkrétní závazky, které přijala Evropská unie ve svých právních předpisech (sekundárním právu EU). Tyto předpisy, které v podstatné míře předurčují klimatickou politiku členských států, ve svém souhrnu směřují k dosažení čistého snížení emisí skleníkových plynů v EU o 55 % (oproti úrovní roku 1990) k horizontu 2030 s výhledem dosažení nulových čistých emisí k horizontu 2050.⁹ Unie nepochybně patří ve světě k subjektům, které uplatňují nejambicióznější (jinak řečeno nejtvrdší a nejnákladnější) klimatická opatření.

Uvedené emisní cíle jsou stanoveny ve vztahu k Unii jako celku. Jen některé předpisy EU stanoví též národní cíle pro jednotlivé členské státy – např. revidovaná úprava tzv. systému sdílení úsilí předpokládá pro ČR v dotčených oblastech snížení emisí skleníkových plynů o 26 % do roku 2030 oproti roku 2005.¹⁰ Dále má ČR povinnost zajistit do roku 2030 čisté pohlcení emisí skleníkových plynů v sektoru užívání půdy a lesnictví ve výši 1228 kt ekvivalentu CO₂.¹¹ Naopak v oblasti emisních povolenek (EU ETS) není uložena konkrétní povinnost ČR.

---

8 Bod 91 odůvodnění rozsudku Nejvyššího správního soudu z 26. 11. 2024, 9 As 264/2023.

9 Nařízení (EU) 2021/1119, kterým se stanoví rámec pro dosažení klimatické neutrality a mění nařízení (ES) č. 401/2009 a nařízení (EU) 2018/1999 („evropský právní rámec pro klima“) a celý soubor právních předpisů spadající do plánu European Green Deal.

10 Nařízení (EU) 2018/842 o závazném každoročním snižování emisí skleníkových plynů členskými státy v období 2021–2030 přispívajícím k opatřením v oblasti klimatu za účelem splnění závazků podle Pařížské dohody a nařízení (EU) 2018/1999, ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/857 ze dne 19. dubna 2023.

Pakliže jsou (již samy o sobě drakonické) právní závazky vyplývající z práva EU státem plněny, je nepřipadné se domáhat plnění dalších opatření, které nejsou stanoveny jako právní povinnosti, cestou soudních žalob, aniž by ti, kteří to ve svém důsledku budou platit (občané, podnikatelé), byli účastníky takových soudních řízení, a aniž by se tato věc řešila ve volbách, kterých se může účastnit každý občan s aktivním volebním právem.

ČR nemá z Pařížské dohody nebo jiného právního závazku povinnost přijmout klimatický zákon. (Ostatně takový „zákon“ existuje na celounijní úrovni v podobě Evropského právního rámce pro klima.¹²) Stěžovatelé se dovolávají uhlíkového rozpočtu, což je však koncept, který není povinností ČR. Ta se k němu Pařížskou dohodou výslovně nezavázala, ani to neplatí jako povinnost z práva EU nebo vnitrostátního právního řádu ČR. Naopak je tlak na další závazky ČR v oblasti klimatismu zatěžující zemědělské i jiné podnikání v rozporu s jednotným trhem EU. Pokud by totiž ČR přijala závazky zatěžující ekonomické subjekty, aniž by k tomu byla povinna podle práva EU, vědomě stát sníží konkurenceschopnost domácích výrobců vůči výrobcům zahraničním, jejichž vlády by je stejnými povinnostmi nezatížily, aniž by se mohla ČR dovolávat nějaké ochrany před dovozem v rámci jednotného trhu ze státu, které by plnění přehnaných opatření dle ideologie klimatismu nezavedly. Šlo by o sebevražedné jednání státu vážně ohrožující jeho ekonomiku a sociální smír.

5. Nedokazatelnost příčinné souvislosti mezi oxidem uhličitým a údajnými škodlivými následky

I když zastánci ideologie klimatismu argumentují, že v důsledku emisí oxidu uhličitého dochází ke klimatickým změnám a v jejich důsledku následně k úmrtím, úrazům a nemocem, nejsou schopni prokázat příčinou souvislost mezi emisemi oxidu a následnou škodnou událostí. Podíl oxidu uhličitého (CO₂) v atmosféře představuje pouze 0,04 % a z toho se člověk podílí pouze 3 % (reálně tedy cca 0,0012 %) a z toho je podíl Evropy pouze 8 % (reálně tedy 0,000096 %). Zbýlých 97 % CO₂ pochází z oceánů, sopečné činnosti apod. Při kombinaci změny průměrné teploty a obsahu CO₂ nelze nijak exaktně doložit, co je příčinou druhého. Tedy tvrzení ideologů, že vyšší obsah CO₂ způsobuje růst teploty, může být fakticky opačné, že růst teploty způsobuje následný větší obsah CO₂. Obě tvrzení jsou na stejné úrovni, jsou nedokázaná. Přitom hlavním skleníkovým plynem pohlcujícím teplo je vodní pára, která se vyskytuje ve spodních vrstvách atmosféry až do 3 % při průměru v atmosféře 0,25 %. Tedy vodní pára, která se nijak nereguluje ze strany člověka, je podstatně více zastoupena v atmosféře než CO₂.

Je naprosto nedokazatelné, že by např. k nějaké extrémní bouři či delšímu suchu nedošlo, i kdyby emise oxidu z lidské činnosti nebyly. Vždyť je jen ideologickým tvrzením, že současná klimatická změna je v něčem jiná, než byly tisíce jiných klimatických změn za dobu existence Země a její atmosféry. Extrémní bouřky, období sucha či povodně byly, jsou a budou. Bojovat proti nim, je jako bojovat proti samotné podstatě a různosti života.

---

11 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/841 ze dne 30. května 2018 o zahrnutí emisí skleníkových plynů a jejich pohlcování v důsledku využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví do rámce politiky v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030 a o změně nařízení (EU) č. 525/2013 a rozhodnutí č. 529/2013/EU. Nařízení (EU) 2023/839 kterým se mění nařízení [EU] 2018/841, pokud jde o oblast působnosti, zjednodušení pravidel pro vykazování a zajištění souladu a stanovení cílů členských států pro rok 2030, a nařízení (EU) 2018/1999, pokud jde o zlepšení monitorování, vykazování, sledování pokroku a přezkum.

12 Nařízení (EU) 2021/1119, kterým se stanoví rámec pro dosažení klimatické neutrality a mění nařízení (ES) č. 401/2009 a nařízení (EU) 2018/1999 („evropský právní rámec pro klima“).

6. Dílčí výhrada k tvrzení stěžovatelky Jany Farské

Z vyjádření Ministerstva zemědělství z 28. 2. 2025 a veřejně dostupných údajů z registru ekonomických subjektů plyne, že Jana Farská není zemědělskou podnikatelkou, tedy je pochybné její tvrzení o dotčení změnou klimatu v rámci jejího zemědělského podnikání. Navíc tvrdí, že na ni negativně působí sucho, a přitom se domáhá aktivních opatření snižující množství oxidu uhličitého jako skleníkového plynu. Ovšem hlavním skleníkovým plynem je vodní pára, nikoliv oxid uhličitý. Navíc růstem množství skleníkových plynů a zvýšením teploty se vytváří předpoklad pro zrychlení koloběhu vody v přírodě. Tedy většímu odparu a tím i větším srážkám. Naopak sucho je historicky spojeno s klimatem chladným, kdy v dobách ledových bylo značné množství vody vázáno ve formě ledu a sněhu, kdy je zmrzlá voda v pevném skupenství z koloběhu vody v přírodě vyřazena.

Její tvrzení tedy, že je postižena suchem nelze vztáhnout v příčinné souvislosti jako důsledek opatření ve vztahu k produkci oxidu uhličitého. Nejsou žádné relevantní důkazy, že snížení oxidu uhličitého povede k odstranění sucha na pozemcích stěžovatelky Farské. Ministerstvo zemědělství také vhodně ve svém vyjádření a v příložené odborné publikaci ZDENĚK ŽALUD a kolektiv: *Podnebí, počasí a zemědělství*, 1925, prokazuje, že změny srážek v Libereckém kraji, kde má stěžovatelka pozemky, jsou v letech 1961–2020 nepatrné.

7. Dílčí výhrada k vyjádření Univerzity Palackého v Olomouci

Právnická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci (*amicus curiae*) zaslala Ústavnímu soudu vyjádření z 16. 4. 2025. Zde se odkazuje na obecný komentář č. 26 k Úmluvě o právech dítěte zaměřeným na klimatickou změnu.¹³ Uvádí se zde, že nárok na realizaci svých lidských práv mají i nenarozené děti v maximálním rozsahu. S ohledem na další argumenty tuto tezi zastánci klimatické ideologie vztahují i na právo na mitigační opatření.

Výklad práva v České republice, včetně výkladu mezinárodních smluv nemůže být ve zjevném rozporu se základy právního řádu státu. Aby vůbec někdo měl subjektivní práva musí být právním subjektem. Člověk jako právní subjekt vzniká v právu ČR narozením. To vede i k možnosti umělého ukončení těhotenství na základě obyčejného zákona. Lidský život je hoděn ochrany ještě před narozením,¹⁴ ale jde z hlediska teorie práva a prvků právního vztahu o objekt, a ne subjekt právního vztahu. Jsou právní řády, které přiznávají subjektivitu člověku i nenarozenému (kanonické právo katolické církve). V praxi práva ČR se tato subjektivita nenarozeného člověka uznává omezeně a podmíněně, pokud se narodí jako živé dítě ve vztahu v oblasti dědění. Musí jít však vždy již o dítě počaté. Z obecního komentáře a textu vyjádření olomoucké fakulty nelze určit, zda se pojem nenarozené děti vztahuje na děti již počaté, ale dosud nenarozené či dokonce na děti ve smyslu neurčité množiny budoucích generací, které se možná narodí, pak však tyto hypotetické děti vůbec nemají právní subjektivitu, tedy nemohou být ani nijak dotčena jejich subjektivní individuální práva.

Z hlediska argumentů použitých ve vyjádření olomoucké fakulty tento teoretickoprávní rozměr problematiky nenarozených dětí zcela chybí. Navíc je otázkou vůbec morální akceptovatelnosti z pohledu základů evropské křesťanské civilizace, zda lze uznat v rámci právního řádu ČR jakési právo nenarozených dětí na mitigační opatření vycházející z klimatismu, pakliže tyto děti nemají právo na život. Jestliže má být uznána subjektivita nenarozeného dítěte, tak nejprve přichází na přetřes otázka jeho práva na život a až následně nějaká další práva, včetně těch, které vycházejí z ideologie klimatismu.

Byť je pochybné, zda vůbec mají nenarozené děti právní subjektivitu, lze i toto stanovisko užít i proti opatřením vynuceným ideologií klimatismu. Tato opatření mají totiž závažné důsledky pro ekonomiku ČR i Evropy obecně, a tedy povedou k chudnutí současně žijících lidí i budoucích generací. Řada opatření povede k tomu, že zatíží negativně život budoucích generací nedůvodnými zátěžemi a klimatická chudoba povede k tomu, že lidé nebudou chtít přivést do chudé klimatickou ideologií ovlivněné společnosti děti a zakládat rodiny, protože například i díky klimatickým opatřením roste cena bydlení.

8. Judikatura Ústavního soudu

Senátoři poukazují na usnesení Ústavního soudu z 15. 11. 2023, kterým byla odmítnuta ústavní stížnost spolku, jenž se ve správním soudnictví domáhal opatření vůči Ministerstvu životního prostředí v oblasti klimatu. Spolek jako stěžovatel se konkrétně domáhal po správních soudech určení, že Ministerstvo životního prostředí v rozporu s mezinárodními závazky a se závazky vyplývajícími z ústavního pořádku České republiky nepřijal opatření ke snižování emisí skleníkových plynů a eliminaci mikroplastů, kterými by zamezil nadměrnému používání respirátorů, ústenek a testovacích sad v souvislosti s onemocněním Covid 19. Ústavní soud k tomu uvedl, že Nejvyšší správní soud ústavně souladným způsobem vysvětlil,

---

13 Vyjádření Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci z 16. 4. 2025 pro Ústavní soud s. 25. Výbor pro práva dítěte. *Obecný komentář č. 26*, o právech dítěte a životním prostředí se zvláštním zaměřením na klimatickou změnu. CRC/C/GC/26, bod 11.

14 Čl. 6 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

že správním soudům nepřísluší při projednání zásahové žaloby deklarovat nezákonnost nevydání aktu za situace, kdy taková povinnost nevyplývá ze zákona, ústavního pořádku, práva Evropské unie nebo mezinárodní smlouvy. K tomu, že stěžovatelem uváděné povinnosti nejsou zakotveny ve formě nařízení, směrnice nebo rozhodnutí orgánů Evropské unie, v mezinárodních smlouvách, ani ve vnitrostátních předpisech České republiky, se vyjádřil městský soud v bodě 26 odůvodnění rozsudku, kdy poukázal na řadu stěžovatelem zmíněných koncepčních dokumentů (např. Státní politika životního prostředí, Agenda 2030 či Zelená dohoda pro Evropu) s tím, že se stěžovatel nedovolává porušení žádné konkrétní povinnosti ministerstva z nich vyplývajících. Stejně tak Nejvyšší správní soud posuzoval, jaké povinnosti vyplývají pro Českou republiku z Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu (UNFCCC) a Pařížské dohody (přijaté na půdorysu UNFCCC), a dospěl k závěru, že z UNFCCC plynou pouze obecné závazky, nikoli konkrétní závazek České republiky snížit emise skleníkových plynů ve vztahu k nakládání s odpady. Ohledně závazků vyplývajících z Pařížské dohody odkázal Nejvyšší správní soud na svůj rozsudek ze dne 20. 2. 2023 č. j. 9 As 116/2022-166, ve kterém dospěl k závěru, že Pařížská dohoda stanovuje smluvním státům i konkrétní povinnosti k dosažení základního kolektivního cíle, současně ale konstatoval, že Česká republika v souladu s čl. 4 odst. 16 až 18 Pařížské dohody jedná kolektivně v rámci Evropské unie, která stanovila cíl snížení emisí skleníkových plynů alespoň o 55 % do roku 2030 ve srovnání s rokem 1990, individuální závazky pro jednotlivé státy však nebyly určeny. Ani z tohoto cíle tedy neplyne povinnost České republiky snížit emise skleníkových plynů tím, že se zamezí „nadměrnému používání“ ochranných prostředků.¹⁵ Se závěry Nejvyššího správního soudu se Ústavní soud z pohledu ústavního prakticky ztotožnil.

Senátoři vychází z toho, že vnitrostátní, ani mezinárodní právní závazky ČR se od vydání tohoto usnesení nezměnily. Proto je toto, byť jen senátní usnesení, použitelné jako vzor pro řešení stávající ústavní stížnosti spolku Klimatická žaloba a dalších. I zde by tuto ústavní stížnost měl Ústavní soud odmítnout.

9. Judikatura ESLP

Rozsudkem Evropského soudu pro lidská práva (ESLP) z 9. 4. 2024¹⁶ ve věci Švýcarska našel ESLP údajné povinnosti státu na boj s klimatem podle ideologie klimatizmu v čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práva a základních svobod,¹⁷ který zní:

---

15 Bod 12 odůvodnění usnesení Ústavního soudu z 15. 11. 2023, IV.ÚS 2221/23.

16 Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva z 9. 4. 2024, č. 53600/20, Spolek Klimatických důchodkyň Švýcarsko (Verein KlimaSeniorinnen Schweiz) x Švýcarsko.

17 Vyhlášena pod č. 209/1992 Sb.

„Čl. 8 Právo na respektování rodinného a soukromého života

1. Každý má právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence.

2. Státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.“

Z textu článku nelze nic ve vztahu ke klimatu či povinnosti akceptovat ideologii klimatismu vyvodit. Prostě, když to tam není, tak to tam není. Přesto ESLP stvořil z tohoto textu povinnost Švýcarska na mitigační opatření v oblasti klimatu, když ESLP rozhodl, že článek 8 úmluvy, který zaručuje právo na respektování soukromého a rodinného života, ukládá státům pozitivní povinnost chránit jednotlivce před vážnými důsledky změny klimatu na jejich život, zdraví, pohodu a kvalitu života. Tyto povinnosti podle ESLP zahrnují zavedení a účinné uplatňování právního rámce určeného k prevenci hrozeb pro tato práva, včetně těch, které vyplývají z klimatických změn.

Jde o zjevný soudní exces, kdy si ESLP uzurpoval vůči suverénnímu státu moc nutit tento stát k závazkům a povinnostem, k nimž se v tento stát v Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod nezavázal. ČR podle čl. 1 Ústavy respektuje mezinárodní závazky, ale také je svrchovaným státem a čl. 10 a 10a Ústavy stanoví, jak se mezinárodní závazky formou mezinárodních smluv za ČR přijímají. Pro ochranu svrchovanosti ČR je nutné odmítnout takový způsob interpretace mezinárodní smlouvy, která stvoří nový závazek, jenž není obsažen ve smlouvě a se kterým tedy ČR jako taková, ale ani její prezident, vláda a parlament nevyslovili souhlas.

Švýcarský parlament v reakci na excesivní rozsudek ESLP se postavil na stranu svrchovanosti švýcarského státu, když odmítl rozsudek Evropského soudu pro lidská práva (ESLP), podle kterého tato země nevyvíjí dostatečné úsilí v boji proti klimatické změně. Podle parlamentu soud ve Štrasburku vydal rozhodnutí, kterým překročil své pravomoci: „*Sledování klimatických cílů je politickou otázkou a ne ESLP,*“ stojí v prohlášení parlamentu. To podpořilo 111 poslanců, 72 bylo proti. „*Parlament nevidí žádný důvod, aby nějak dále reagoval na rozhodnutí ESLP,*“ stojí dále v stanovisku, ze kterého je patrné, že poslanci nemíní kvůli soudu schvalovat přísnější klimatické zákony. Rozsudek ESLP ale příliš nepřesvědčil ani samotné Švýcary. Podle průzkumu společnosti Leewas si 61 procent respondentů myslí, že téma nespadá do kompetencí ESLP. Podle 56 procent není rozsudek správný ani z pohledu obsahu.¹⁸ Je zajímavé, že stížnost i vyjádření vycházející z klimatismu obsahují odkazy na rozsudek ESLP, ale zamlčují reakci švýcarského parlamentu.

10. Judikát Švédsko

Ústavní stížnost i podpurná vyjádření právnických fakult odkazují na rozhodnutí německého a nizozemského soudu vycházejících z ideologie klimatismu, ale mlčí o rozhodnutí švédského Nejvyššího soudu, který v roce 2025 zamítl hromadnou žalobu, kterou v roce 2022 podala skupina stoupenců klimatismu, zahrnující i klimatickou aktivistku Gretu Thunbergovou.¹⁹ Aktivisté tvrdili, že švédská vláda nekoná dostatečně efektivně pro omezení klimatických

18 EVA PASEKOVÁ, ČTK: Švýcarský parlament odmítl rozsudek ESLP ohledně klimatické změny, *Česká justice.cz* 13. 6. 2025, <https://www.ceska-justice.cz/2024/06/svycarsky-parlament-odmitl-rozsudek-eslp-ohledne-klimaticke-zmeny/>.

19 *Rozhodnutí Nejvyššího soudu Švédska z 19. 2. 2025, Ö 7177-23, Anton Foley a další versus Švédsko*, <https://www.domstol.se/en/supreme-court/precedents-archive/case-o-7177-23/>.

změn a že tím porušuje jejich lidská práva, včetně Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Po dvou letech právního zkoumání soud rozhodl, že o opatřeních v oblasti klimatu musí rozhodovat demokraticky zvolené orgány, nikoli soudní moc. Soud zdůraznil princip dělby moci, který velí, že soudní moc by neměla zasahovat do rozhodování zákonodárné a výkonné moci v politických záležitostech: „*Soudní dvůr nemůže naříditi parlamentu nebo vládě, že má přijmout nějaké konkrétní opatření, aniž by o těchto otázkách nezávisle rozhodly demokratické orgány,*“ prohlásil soudce nejvyššího soudu Jonas Malmberg.

Ve stejné době přišlo švédské veřejnoprávní vysílání Sveriges Radio s vyšetřováním, které odhalilo několik nepravdivých tvrzení o klimatických změnách. Mezi nimi byl i případ generálního tajemníka OSN Antónia Guterrese, který v roce 2023 při návštěvě Samoy tvrdil, že jeden z opuštěných domů musel být kvůli rostoucí hladině moře přesunut do vnitrozemí. „*Ti, kteří v těchto domech žili, museli se vystěhovat dále do vnitrozemí kvůli zvyšování hladiny moře a množícím se bouřím. Stoupání mořské hladiny se zrychluje. Nyní je dvojnásobné než v 90. letech. Pokud se nám nepodaří zastavit to, co se děje v souvislosti se změnou klimatu, problém Samoy nebude ojedinělý.*“ Švédští investigativci však zjistili, že dům byl ve skutečnosti opuštěn po zemětřesení a tsunami v roce 2009, které nesouvisely s klimatickými změnami. Další případ se týkal švédské pobočky Dětského fondu OSN (UNICEF), která na svých webových stránkách uváděla, že každý rok umírá 1,7 milionu dětí v důsledku klimatických změn. Po odvysílání reportáže tento nepodložený údaj odstranila a opravila jej s tím, že uvedená čísla se vztahují na environmentální faktory, jako je znečištění ovzduší a pitné vody.

Profesor Roger Pielke jr. z Coloradské univerzity, který dlouhodobě kritizuje zkreslená klimatická tvrzení, považuje tyto události za průlom. Podle něj je neobvyklé, že se veřejnoprávní vysílání pustí do nezávislé investigativní práce, která odhaluje nepravdivé informace o klimatu. Nové skutečnosti by mohly podle profesora vést ke svobodnější debatě o klimatické politice.²⁰

11. Vědeckost

Jsme přesvědčeni, že v rámci sporů o klimatické změny jsou zneužívány pojmy vědecký a věda. Klimatické změny jsou realitou, ale nikoliv novou. Po celou dobu existence planety Země a její atmosféry bylo klima měněno, a to někdy velmi zásadním způsobem bez ohledu na existenci člověka. Jestli je něco stálé, tak to, že klima se neustále mění. Tvrzení, že současné změny klimatu, způsobil člověk, je hypotézou, nikoliv exaktně dokázaným vědeckým faktem. Současný klimatismus, jehož zastánci jej označují jako vědecký, je stejně vědecký jako byl v minulosti vědecký komunismus v rámci marxismu-leninismu. Jde o politickou ideologii, nikoliv o vědecký fakt.

Rovněž tvrzení, že za zvyšováním teplot je kysličník uhličitý, je nedoložené. Hlavním skleníkovým plynem totiž není kysličník uhličitý, ale vodní pára, o jejíž regulaci se nikdo ani nepokouší, jelikož je to mimo reálné možnosti člověka. Naštěstí, protože tyto pokusy, které vychází z přesvědčení o neomylnosti a panství člověka, vedou k podobným koncům, jako byly v době komunismu pokusy typu: „*Poručíme větru, dešti.*“

---

20 [JAKUB BRONEC: Klimatický skepticismus už dorazil i do "zeleného" Švédska, Aktuálně.cz 16. 3. 2025,](https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/klima-skepticismus-svedsko/r~a2d6f784fb5e11ef80bfac1f6b220ee8/?utm_source=www.seznam.cz&utm_medium=sekce-z-internetu#dop_ab_variant=0&dop_source_zone_name=hpfeed.szhnp.box)
https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/klima-skepticismus-svedsko/r~a2d6f784fb5e11ef80bfac1f6b220ee8/?utm_source=www.seznam.cz&utm_medium=sekce-z-internetu#dop_ab_variant=0&dop_source_zone_name=hpfeed.szhnp.box

Z tohoto pohledu je správné, že stát v rámci klimatické změny připravuje adaptační opatření, což vychází z lidské historické zkušenosti, že člověk se dokázal různým, byť negativním změnám přizpůsobit. Není však správné mrhat obrovské prostředky na boj s klimatickou změnou s cílem klima ovládnout (mitigační opatření). To je marná, velkášská snaha o ovládnutí přírody a vesmíru. Fakticky se menšina, která ve volbách není schopna o své „pravdě“ přesvědčit většinu domáhá prosazení své ideologie v politice státu na úkor ostatních, kteří to mají zaplatit či je to nějak jinak poškodí.

11.1. Pařížské dohody jako „klimatické pojištění“ – cenově nedostupné a zbytečné

[Následující text vychází z poznámek, které autoři [Steven E. Koonin](#) a [Mark P. Mills](#), přednesli na [MIT Free Speech Alliance](#) debatě, kterou si můžete prohlédnout [zde](#).]

Debata o klimatických změnách pokračuje. Ačkoli vědecké poznatky zůstávají „nerozhodnuté“, rozhodnuté je, že prezident Trump opět odstoupil od sporné Pařížské dohody o klimatu. Důležité je, že tyto dohody se soustředí na závazky týkající se změny vnitrostátních energetických politik. Rozhodnutí odstoupit od Pařížské dohody není pouhým gestem. Hlavní skutečností pro občany na celém světě je, že údajná "klimatická řešení" by znamenala vynaložení bilionů dolarů a zavedení mandátů a diktátu pro dodávky a využívání energie ve všech aspektech společnosti.

Návrhy na úplnou změnu způsobu pohonu civilizace jsou zdůvodňovány potřebou „pojistky“ proti budoucím klimatickým katastrofám. V tomto rámci klimatologové argumentují, že *nějaká* možnost následných budoucích škod opravňuje k „zodpovědnému“ rozhodnutí „koupit“ pojištění nyní. Tato často argumentovaná konstrukce „pojištění“ však předpokládá, že víme dost na to, abychom mohli říci, že důsledky budoucích klimatických změn ospravedlňují placení za pojištění a že samotné „pojištění“ bude cenově dostupné. Ukazuje se, že o obou těchto oblastech toho víme poměrně málo. Realita nám říká, že důsledky změny klimatu, kterým se snažíme zabránit, budou mírné, a náklady na „pojištění“ jsou ohromující.

Proti čemu se pojišťujeme?

Návrh platit za „klimatické pojištění“ vyžaduje, abychom nejprve zvážili „přínosy“ 50leté dekarbonizace, což je časový rámec, který vychází z pařížského cíle omezit růst průměrné globální teploty na 2° C. Poté můžeme přejít k porovnání těchto přínosů s náklady na dosažení takzvaných „čistých nulových“ emisí skleníkových plynů. Toto srovnání je komplikované, v neposlední řadě kvůli nejistotám ohledně dopadů, kterým se údajně zabrání snížením vlivu člověka na klima. Je zde také otázka "nákladů a přínosů pro koho", stejně jako otázka, zda je skutečně naléhavé snížit emise. Je třeba upozornit na tři věci: časový rámec pro snížení emisí je arbitrární; klimatická "hrozba" není zdaleka tak hrozivá; a výpočet nákladů a přínosů velmi závisí na tom, kdo výpočet provádí.

Začněme samotným pařížským cílem, který usiluje o udržení nárůstu průměrné globální povrchové teploty pod 2° C, což by podle klimatických modelářů vyžadovalo nulové čisté globální emise ve druhé polovině tohoto století. Mezitím emise nadále rostou. Podtitulek výroční zprávy OSN o emisní mezeře naznačuje, jak málo se daří: v roce 2023 to bylo „*Překonaný rekord... Teploty dosáhly nových maxim, přesto se světu nedaří snížit emise (opět)*“ a [v letošním roce](#) to bylo „*Už žádný horký vzduch, prosím*“. Ale ani ta 2° C není tvrdá hranice. Když se Hanse Schellnhubera, takzvaného „otce dvoustupňové meze“, kdysi ptali, proč uvedl právě toto číslo, odpověděl, že je přibližně správné a pro politiky je to snadno zapamatovatelné číslo. Neexistuje žádný věrohodný argument pro to, že při zvýšení teploty o dva nebo dokonce tři stupně náhle vypukne všelijaký chaos.

Další otázkou je, zda je klimatická hrozba natolik vážná, že vyžaduje překotná a prométheovská opatření – přeměnu celého světového energetického systému během několika desetiletí. Odpověď na tuto otázku není tak nejistá, jak tvrdí hlasatelé zkázy. Určitým vodítkem je nedávná historie, protože za posledních 120 let se zeměkoule oteplila o 1,3° C a přibližně stejné oteplení se očekává i v příštím století. Spíše než katastrofu zažilo lidstvo v tomto období nebývalý blahoby: průměrná délka života se celosvětově zvýšila z 32 let na 72 let, HDP na obyvatele vzrostl sedmkrát, prudce vzrostla gramotnost a počet úmrtí v důsledku extrémních povětrnostních jevů se snížil padesátkrát! Je tedy těžké uvěřit, že srovnatelné oteplení v příštím století takový pokrok výrazně překazí. Ve skutečnosti je konsensus studií ekonomických dopadů, jak [zveřejnil](#) Bidenův Bílý dům, takový, že při oteplení o několik stupňů dojde k několikaprocentnímu poklesu HDP. To je „v šumu“. Samozřejmě, že budou existovat rozdílné dopady, existují nejistoty a HDP není jediným měřítkem blahobytu. Nicméně předpovědi katastrofy nejsou důvěryhodné.

Pokud nasloucháte populárním médiím, můžete se domnívat, že my lidé jsme již klima zlomili. Přesto ani Mezivládní panel pro změnu klimatu (IPCC) [nemůže najít žádné klimaticky významné trendy](#) ve většině faktorů ovlivňujících klima, natož aby je připisoval vlivu člověka. Ztráty z extrémních povětrnostních jevů ve skutečnosti [klesají](#) jako procento HDP, protože svět se stává odolnějším. A prognózy rozsahu budoucího oteplování se snížily, protože IPCC zpřesňuje své modely a svět vypouští o něco méně emisí CO₂, než se očekávalo, a to jak kvůli pomalejšímu růstu, tak kvůli přechodu na zdroje energie s nízkými emisemi uhlíku.

A konečně je tu otázka „komu se to vyplatí“. Zatímco 1,5 miliardy z nás ve vyspělém světě má dostatek energie, většina světa touží po mnohem více. Nerovnosti jsou ohromující. Nigerijská spotřeba energie na obyvatele je 30krát menší než v USA a přibližně 3 miliardy lidí [spotřebují ročně méně elektřiny](#), než kolik spotřebuje průměrná americká lednička. Fosilní paliva jsou nejefektivnějším způsobem, jak zajistit spolehlivou a cenově dostupnou energii, kterou tito lidé potřebují ke zlepšení svého údělu, takže jakékoli omezování těchto paliv nemorálně brání jejich rozvoji. Stručně řečeno, dekarbonizace je pro většinu lidí nedostupný luxus. Potýkají se s mnoha bezprostředními, hmatatelnými a řešitelnými problémy, než je riziko nějakých budoucích klimatických dopadů, které lze nejlépe shrnout jako „nevíme co, nevíme kdy a nevíme, jak závažné“. Naléhání, přemlouvání a vyžadování, aby se rozvojový svět vzdal fosilních paliv, jak to činí Světová banka a další finančníci, je v přímém rozporu s rozkvětem lidstva. Je to jako říkat hladovějícímu člověku: „*Nejez ten steak, protože by ti mohl zvýšit cholesterol*“.

Jednou z častých námitek proti tomuto argumentu je, že dekarbonizace má i jiné výhody – například snížení místního znečištění ovzduší. Vezměme si však příklad Číny, kde se průměrná délka života od roku 1980 do roku 2020 prodloužila o 10 let, přestože spotřeba fosilních paliv vzrostla o 700 %. Čínské uhelné elektrárny měly velký přínos, protože zvýšená dostupnost energie byla pro většinu Číňanů mnohem důležitější než čistší vzduch.

A konečně, při započítávání globálních nákladů a přínosů je třeba zahrnout také *přínosy* rostoucí hladiny CO₂. Je asi desetkrát více lidí, kteří umírají na extrémní mrazy (kterých ubývá), než na vlny veder (kterých mírně přibývá). Další výhodou je, že [země se výrazně „zazelenala“ – podle jednoho měřítka je země o 40 procent zelenější než před 40 lety. Tento trend také přispěl ke zvýšení produktivity zemědělství, protože rostliny „konzumují“ CO₂.](#)

Podstatné je, že většina vědců ví, a stále více jich je konečně ochotno (odvážně) veřejně přiznat, že neexistuje žádná klimatická nouze nebo klimatická krize. Proto není nutná překotná a všeobecná dekarbonizace, kterou požaduje Pařížská dohoda. Tento druh

energetické transformace je drahý. Ve skutečnosti většina rozvíjejících se zemí pochopitelně říká: „*Neuděláme to, dokud nám za to nezaplatíte*“. A my v rozvinutém světě na to nemáme peníze.

Kolik stojí pojištění?

Ochota občanů a politiků „koupit“ pojištění proti klimatickým změnám se odvíjí od technologického zhodnocení řady navrhovaných energetických systémů a, což je kritické, těch, které mohou přinést výsledky v celospolečenském měřítku. Nejde tedy ani tak o předpovědi, jako je tomu v případě klimatologie, ale spíše o vyhodnocení nákladů na vybudování a provoz hardwaru na základě různých technologických scénářů. Skutečnost je taková, že systémy jakéhokoli druhu v průmyslovém měřítku, které lze vybudovat v blízké budoucnosti, využívají technologie, které již umíme vybudovat, které byly vynalezeny před lety a které jsou nyní zralé a mají životaschopné dodavatelské řetězce. A pro výpočty (nikoliv prognózy) nákladů je k dispozici dostatek robustních a spolehlivých údajů o hardwaru a systémech, které umíme postavit.

Rok 2000 je v naší minulosti stejně daleko jako cílové datum 2050 v naší budoucnosti. Od roku 2000 USA a Evropa vynaložily [přes 10 bilionů dolarů na to, aby se vyhnuly používání uhlovodíků, nahradily je nebo minimalizovaly. Díky těmto snahám se sice podařilo snížit podíl uhlovodíků](#) na světové energii, ale jen asi o tři procentní body, na dnešní úroveň něco málo přes 81 %. V absolutních číslech se využití ropy, zemního plynu a uhlí dohromady zvýšilo o množství odpovídající přidání produkce ropy v hodnotě šesti Saúdských Arábií. Podobně desetiletí dotací zaměřených na elektromobily vedlo k tomu, že se na světových silnicích objevilo přibližně 40 milionů elektromobilů. Není pochyb o tom, že vytlačují ropu, která by se jinak spotřebovala. Absolutní spotřeba benzínu však stále stoupá a nyní je rekordní.

Na základě těchto nedávných zkušeností, a i za předpokladu, že preferované technologie budou ze dne na den řekněme o 50 % levnější – což se neděje – snížení podílu uhlovodíků na energii na necelou polovinu veškeré poptávky v roce 2050 vyjde na [někde mezi 100 a 300 biliony dolarů](#). To je asi pětkrát až patnáctkrát více kapitálu, než by bylo potřeba k uspokojení poptávky pomocí konvenční energie. A i pak by tento snížený *podíl* uhlovodíků v roce 2050 v absolutním vyjádření stále představoval přibližně stejné množství, jaké se používá dnes, protože v budoucnu bude poptávka po energii vyšší.

To vše za předpokladu, že budoucí náklady na solární, větrnou energii a baterie budou radikálně nižší, což je tvrzení, které nemá oporu v realitě. Jejich rostoucí náklady jsou zakotveny v nevyhnutelné skutečnosti: k výrobě takzvaných „zelených“ energetických strojů je zapotřebí mnohem více kovů a minerálů než k výrobě uhlovodíkových strojů. Zásadní [analýza](#) Mezinárodní energetické agentury (IEA) zjistila, že částečná dekarbonizace by vyžadovala fantastický nárůst celosvětové těžby, v závislosti na minerálu od čtyřnásobného až po čtyřicetinasobný nárůst oproti současnosti. Jiný výzkum zjistil větší rozdíly: nedávná [studie z Yale](#) určila, že celosvětová těžba by se musela zvýšit 60 až 300násobně v závislosti na minerálu.

V posledních dvou desetiletích Německo zhruba [zdvojnásobilo](#) celkovou kapacitu své elektrické sítě, především budováním solárních a větrných elektráren, ale nutně si ponechalo přibližně 80 % původní sítě. (Většina úbytku vznikla neuváženým odstavením jaderných elektráren). Celková poptávka po elektřině v Německu mezitím vzrostla o méně než 10 %. Toto odloučení mělo ekonomický dopad: Sazby elektřiny v Německu se téměř [ztrojnásobily](#). To nejen zvýšilo energetickou chudobu v Německu, ale také způsobilo, že se národ stal energeticky nestabilním, což bylo předehrou ke katastrofálním důsledkům ztráty zlevněného ruského zemního plynu v důsledku války na Ukrajině. Kdyby řešením tohoto problému bylo

vybudovat více větrných a solárních elektráren, Německo by to udělalo. Místo toho obrátilo směr a vybuďovalo obrovské kapacity na dovoz zkapalněného zemního plynu. Tento obrat však přišel příliš pozdě, protože Německo se nyní katastrofálně deindustrializuje, a to především kvůli drahé energii. Mezitím jsme ve Spojených státech za posledních půl tuctu let zaznamenali zdvojnásobení velkoobchodních cen solárních a větrných projektů. Reálné náklady na solární a větrné elektrárny, které jsou „příliš levné na to, aby se daly měřit“, prudce rostou.

V celospolečenském měřítku zkušenosti vyvrátily tvrzení, že solární a větrná energie, zejména v kombinaci s bateriovým úložištěm, jsou ze své podstaty levnější na základě tzv. nákladů životního cyklu. Kdyby to byla pravda, dekarbonisté ve společnostech zabývajících se datovými centry by zcela odstříhli kabel od veřejných služeb a budovali by taková řešení, aby uspokojili dnes již zřejmé, obrovské nároky digitální ekonomiky na elektrickou energii. Ale nedělají to.

Rozsah výdajů je možná lépe pochopitelný na základě specifitějšího pohledu: analýzy provedené Národním úřadem pro ekonomický výzkum USA (NBER). Tým NBER se ponořil do mezer IRA a [zjistil](#), že samotné dotace na elektromobily činí přibližně 23 000 až 32 000 USD na každé vozidlo. Kdyby to dekarbonisté mysleli s nákladovou efektivitou vážně, zaměřili by se mnohem více na dotace, které by motivovaly k nákupu například účinnějších spalovacích motorů. Podle odhadu IEA by taková politika snížila celosvětovou spotřebu ropy více než téměř sedminásobné zvýšení počtu elektromobilů ve světě.

Co bychom měli skutečně dělat s klimatem?

[Nezaujatý pohled](#) na demografické trendy, ekonomický vývoj a energetické technologie ukazuje, že **dosazení globální čisté nuly DO KONCE STOLETÍ by bylo mimořádně náročné, ne-li nemožné.** Nezaujatý pohled na důsledky nesplnění arbitrárního pařížského cíle zároveň neodhaluje katastrofu. Měli bychom udělat následující:

Zaprvé musíme udržet a zlepšit klimatickou vědu, protože máme velké mezery v našich znalostech. Paleoklimatické studie nám říkají, jak a proč se klima měnilo v minulosti; současná pozorování s lepším pokrytím, přesností a kontinuitou nám říkají, co klimatický systém dělá dnes, a modely nám dávají představu o tom, co by se mohlo stát v budoucnosti. **Naléhavě však potřebujeme větší statistickou přesnost v analýzách a cílenější modelování, abychom snížili nejistoty.**

Za druhé musíme zlepšit komunikaci s veřejností, protože o klimatu existuje příliš mnoho „falešných zpráv“. Musíme skoncovat s rétorikou o „klimatické krizi“.

Zatřetí musíme uznat, že spolehlivost a cenová dostupnost energie mají přednost před snižováním emisí. Dobrým začátkem je přiznání, že ropa a plyn budou v dohledné budoucnosti nezbytné. Současná energetická krize v Evropě se projevuje sama o sobě; investice do fosilních paliv a domácí produkce byly opuštěny ve prospěch nespolehlivého dovozu a nespolehlivé výroby energie z větru a slunce. Bylo jasné, že to povede k problémům, a mnozí to předvíдали, ale dekarbonizace přesto dostala přednost před spolehlivostí a cenovou dostupností.

Začtvrté, vlády musí zahájit promyšlené programy energetické transformace, které zahrnují technologie, ekonomiku, regulaci a chování a které odhadují náklady, časový rámec a skutečné dopady na klima. Aby se snížila takzvaná zelená prémie, je jedním ze základních prvků promyšlenosti potřeba většího výzkumu a vývoje vedoucího k demonstracím namísto předčasného zavádění novějších energetických technologií.

Energie je v celospolečenském měřítku dodávána složitými systémy, které se dotýkají všeho a všude najednou. Urychlené kroky k přetvoření celého energetického systému jsou mnohem ničivější než jakýkoli pravděpodobný dopad změny klimatu. Je skandální, že se plánuje utratit biliony dolarů za zavádění nespolehlivých energetických technologií, když máme tolik jiných hmatatelných a řešitelných potřeb, včetně zdravotní péče, infrastruktury a vzdělávání.

Za páté, rozvinuté země musí uznat nevyhnutelnost, ne-li žádoucnost uspokojení energetických potřeb rozvojového světa. Většina světa dnes trpí nedostatkem energie a fosilní paliva jsou jediným životaschopným způsobem, jak tuto poptávku uspokojit; v současnosti, stejně jako po mnoho desetiletí, zajišťují více než 80 % světové energie. Bez nákladných záložních systémů, větrné a solární elektrárny závislé na počasí nemohou těmto lidem zajistit odpovídající přístup k energii. Zastánci rychlé globální dekarbonizace se lehkovážně ohánějí tím, jak uspokojit energetické potřeby rozvojového světa.

Tvůrci politik se musí více zaměřit na alternativní strategie, jak se vypořádat s jakýmkoli hypotetickými budoucími důsledky měnícího se klimatu. **Nejdůležitější je adaptace.** **Adaptace je účinná, přiměřená a ze své podstaty lokální a dosažitelná. Pro tuto chvíli a několik příštích desetiletí platí, že pokud chceme energetické revoluce, stabilní společnost a hospodářský růst, měli bychom přestat plýtvat drahocenným kapitálem na včerejší technologie a na kleptokraty.** Revoluce v oblasti energetických technologií, o nichž si všichni myslíme, že by jednou mohly být možné, ba dokonce pravděpodobné, vyžadují něco, čeho je v politických oblastech nedostatek: trpělivost. Přísliby radikálně nových štěpných reaktorů, dokonce i mikroreaktorů v měřítku datového centra a nových, téměř magických materiálů umožňujících energii, jako je grafen, jsou lákavé. Mezitím civilizace potřebuje obrovské množství levné energie a potřebuje ji z technologií a systémů, které umíme vybudovat právě teď. Inženýři, podnikatelé a firmy mohou tento úkol splnit hlavně pomocí uhlovodíků.

Steven E. Koonin je vedoucím pracovníkem Hooverova institutu, poradcem Národního centra pro energetické analýzy a autorem knihy „Unsettled: What Climate Science Tells Us, and What It Doesn't, and Why It Matters“. *Mark P. Mills je výkonným ředitelem a zakladatelem Národního centra pro energetickou analýzu a autorem knihy „The Cloud Revolution“.* *Mills je autorem knihy „Cloudová revoluce“ (Cloud Revolution) a autorem knihy „Jak konvergence nových technologií rozpoutá další ekonomický boom a rozkvět v roce 2020“.*

12. Závěrečný návrh

S ohledem na výše uvedené navrhuje, aby ústavní stížnost byla Ústavním soudem odmítnuta či zamítnuta.